

I. Wiadomości ogólne

1. Wprowadzenie

Program został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, podobnie jak poprzednie, jest też kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Kołobrzeg od 2015 roku.

Celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko, a przede wszystkim wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych. Głównym założeniem i istotą systemowych rozwiązań jest obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, który spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Jest to istotne zadanie dotyczące funkcjonowania rodziny oraz wypełniania przez nią ról i obowiązków. Działania kierowane do rodzin mają na celu wsparcie, rozwój i wzmacnianie więzi ze środowiskiem.

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego jak również naturalnym środowiskiem rozwoju człowieka, na której opiera się całe społeczeństwo. W rodzinie realizowane są określone normy, które pozwalają budować prawidłowe relacje społeczne. Rodzina funkcjonująca zdrowo daje poczucie bezpieczeństwa jej członkom, wzmacnia ich rozwój osobisty i jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy, a co za tym idzie ukierunkowuje na całe życie. Rodzina ma ogromne znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju dziecka, które jest całkowicie uzależnione od świata dorosłych. Budowanie dobrych relacji i więzi rodzinnych ma wpływ na ochronę dzieci i młodzieży przed podejmowaniem ryzykownego zachowania i działań. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężaniu zaistniałej sytuacji. Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Kołobrzeg na lata 2024-2026 jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w gminie Kołobrzeg w latach poprzednich. Program ten wskazuje działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji oraz społecznemu wykluczeniu. Ideą w tworzeniu niniejszego programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata. Jeżeli w rodzinach pojawiają się problemy

przewyższają możliwość ich rozwiązania we własnym zakresie, przy wykorzystaniu własnych środków oraz zasobów, pojawia się konieczność wsparcia z zewnątrz. Należy wtedy dołożyć wszelkich starań, by takie rodziny uzyskały profesjonalną pomoc tak, aby w przyszłości same mogły funkcjonować bez konieczności wsparcia różnych instytucji. Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2023 poz. 1426 z późn. zm.). Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie 3 - letnich programów wspierania rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb społecznych, organizacji pozarządowych, kościołów oraz związków wyznaniowych. Działania przyniosą najlepszy efekt, gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, być kompleksowa i obiektywna z poszanowaniem praw i godności wszystkich podmiotów.

Niniejszy Program zawiera propozycje pomocowe, które powinny wspierać rodzinę w prawidłowym wypełnianiu jej ról i funkcji. Ma na celu zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różne trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. Głównym założeniem niniejszego dokumentu jest wsparcie rodziny już na etapie rodzenia się problemów.

2. Podstawy prawne realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Opracowanie Programu, wyznaczenie wszystkich zadań służących wspieraniu rodzin oraz wdrażanie postanowień w nim zawartych będzie realizowane w oparciu o treść następujących dokumentów:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2023 poz. 1426 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2023 poz. 901 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 poz. 2151 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 poz. 1249 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2023 poz. 390 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2023 poz. 1993 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. 2023 poz. 810 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. 2023 poz. 204 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2023 poz. 1923 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity: Dz. U. 2023 poz. 2424 z późn. zm.).
11. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15.06.2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start" (Dz.U. 2021 poz. 1092 z późn. zm.).

3. Organizacja wspierania rodziny

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2023 poz. 1426 z późn. zm.) określa podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

Gmina:

- Profilaktyka – wspieranie rodziny
- Asystent rodziny
- Placówki wsparcia dziennego
- Rodziny wspierające
- Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny

Powiat:

- Piecza zastępcza i instytucjonalna
- Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
- Adopcje
- Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka
- Placówki opiekuńczo – wychowawcze
- Usamodzielnienie
- Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator)
- Rodziny pomocnicze

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze. Asystent rodziny zajmuje się, niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Nienormowany i elastyczny czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego

wymaga wsparcia zewnętrznego. Wsparcie asystenta w danej rodzinie ustaje wówczas, gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo – wychowawcze.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

4. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej gminy Kołobrzeg

Dnia 1 stycznia 1973 roku Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie w powiecie kołobrzeskim utworzono gminę Kołobrzeg. Zgodnie z ustawą o samorządzie terytorialnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 1990 r. Nr 16, poz. 95) dotychczasowa administracja państwowa stopnia podstawowego zastąpiona została samorządem gminnym, którego władzę stanowi Wójt Gminy i Rada Gminy.

Gmina Kołobrzeg jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej Polsce, w województwie zachodniopomorskim, w powiecie kołobrzeskim, położona na Pobrzeżu Szczecińskim i Pobrzeżu Koszalińskim. Siedzibą gminy jest miasto Kołobrzeg, które nie wchodzi w skład gminy. Według danych z dnia 31 grudnia 2022 roku gmina miała 10 524 mieszkańców.

Według danych z 1 stycznia 2009 powierzchnia gminy wynosi 144,03 km². Gmina stanowi 19,9% powierzchni powiatu.

Sąsiednie gminy:

- Kołobrzeg (miasto), Dygowo, Gościno, Siemyśl i Ustronie Morskie (powiat kołobrzeski)
- Trzebiatów (powiat gryficki)

Gmina Kołobrzeg została utworzona w 1972 roku. Do 1998 roku gmina należała administracyjnie do województwa koszalińskiego. Gmina Kołobrzeg utworzyła 22 jednostki pomocnicze gminy, będące sołectwami.

Gmina Kołobrzeg jest jedną z najszybciej rozwijających się gospodarczo gmin Pomorza Środkowego, należy do Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty oraz Związku Miast i Gmin Polski. Gmina ma charakter turystyczno-rolniczy, największym jej atutem jest bezpośredni dostęp do morza na odcinku długości 13 km w miejscowościach Grzybowo i Dźwirzyno.

Na terenie gminy Kołobrzeg znajduje się Szkoła Podstawowa w Drzonowie, Szkoła Podstawowa w Dźwirzynie, Gminny Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji w Dźwirzynie.

Tabela 1. Wybrane dane statystyczne

Wybrane dane statystyczne	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Ludność ogółem	10 982	10964	10 524
Mężczyźni	5 611	5370	5422
Kobiety	5 371	5594	5102
Osoby w wieku przedprodukcyjnym	2 216	2139	1914
Osoby w wieku produkcyjnym	6 690	6667	6578
Osoby w wieku poprodukcyjnym	2 076	2158	2032

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie, dane z dnia 06 grudnia 2023

Dane statystyczne wskazują, iż najliczniejszą grupę wiekową stanowią osoby w wieku produkcyjnym, kolejno osoby w wieku poprodukcyjnym i najmniejszą grupą są osoby w wieku przedprodukcyjnym, za wyjątkiem roku 2020. Prognozuje się wzrost liczby seniorów zamieszkałych na terenie gminy Kołobrzeg, szczególnie w wieku 70 plus.

Z danych statystycznych GUS wynika, iż średni wiek mieszkańców gminy Kołobrzeg wynosi 40,9 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Kołobrzeg zawarli w 2022 roku 33 małżeństw, co odpowiada 2,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,1 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 25,5% mieszkańców gminy Kołobrzeg jest stanu wolnego, 52,4% żyje w małżeństwie, 9,9% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,0% to wdowy/wdowcy. Gmina Kołobrzeg ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -41. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,63 na 1000 mieszkańców gminy Kołobrzeg. W 2022 roku urodziło się 55 dzieci, w tym 41,8% dziewczynek i 58,2% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 393 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli

stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,53 i jest mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2021 roku 32,6% zgonów w gminie Kołobrzeg spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,5% zgonów w gminie Kołobrzeg były nowotwory, a 3,8% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Kołobrzeg przypada 8.5 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju. W 2022 roku zarejestrowano 208 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 192 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Kołobrzeg 16. W tym samym roku 11 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 10. 61,2% mieszkańców gminy Kołobrzeg jest w wieku produkcyjnym, 19,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Kolobrzeg, z dnia 05.12.2023

5. Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Kołobrzeg

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Kołobrzeg została dokonana w oparciu o dane pochodzące z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem tut. Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela nr 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022

Rok	Liczba rodzin ogółem
2020	179
2021	183
2022	154

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu

Z przedstawionej tabeli wynika, że w latach 2020 – 2022 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej tut. Ośrodka utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W okresie od stycznia do grudnia 2022 roku udzielono wsparcia rodzinom w związku z występującymi problemami:

Tabela nr 3. Powody przyznawania pomocy finansowej w 2022 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Ogółem liczba rodzin
Ubóstwo	42
Bezrobocie	30
Niepełnosprawność	44
Długotrwała lub ciężka choroba	107
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	5
Alkoholizm	14
Narkomania	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8
Bezdomność	9
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4
Zdarzenia losowe	0

Kłęski żywiołowe i ekologiczne	0
Sieroctwo	0
Przemoc w rodzinie	1
Ochrona ofiar handlu ludźmi	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu

W 2022 roku głównymi powodami udzielania pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba, następnie niepełnosprawność i ubóstwo. Kolejnymi powodami udzielenia pomocy społecznej było bezrobocie, alkoholizm, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa. Nie wystąpiła konieczność przyznania pomocy społecznej z powodu sieroctwa, zdarzenia życiowego czy też zapewnienia ochrony ofiarom handlu ludźmi.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zdiagnozowano u 5 rodzin. Przyczyny tych trudności wynikają z niskich kompetencji wychowawczych, niskiego poziomu wykształcenia, rozbicia rodziny, uzależnień. Przy zapewnieniu wsparcia i pomocy pracowników socjalnych, asystenta rodziny i pomocy innych instytucji w znacznym stopniu daje się szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej.

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie samodzielnie wypełniać należycie funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu zapewniając dziecku opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki :

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

W latach 2020-2021 Gmina Kołobrzeg zobowiązana była do ponoszenia kosztów utrzymania 9 dzieci w pieczy zastępczej i 1 dziecka przebywającego w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na koniec 2022 roku Gmina Kołobrzeg zobowiązana była do ponoszenia kosztów utrzymania 7 dzieci w pieczy zastępczej i 1 dziecka przebywającego w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W gminie Kołobrzeg funkcjonuje jedna placówka wsparcia dziennego, jest to Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Budzistowie. Placówka ta zabezpiecza potrzeby gminy Kołobrzeg. Dwie pozostałe placówki wsparcia dziennego nie funkcjonują od stycznia 2017 roku.

l.p.	nazwa i adres placówki	forma w jakiej prowadzona jest placówka	data powstania placówki	podstawa funkcjonowania (data utworzenia, uzyskania zezwolenia lub uzyskania zlecenia zadania)
1	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Budzistowie	opiekuńcza	09/1999r.	art.18 ust.2 na podstawie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. (Dz.U. 2023 poz. 1426 z późn. zm.)
2	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Drzonowie (placówka nie funkcjonuje od 2017r.)	opiekuńcza	10/1999	art.18 ust.2 na podstawie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. (Dz.U. 2023 poz. 1426 z późn. zm.)
3	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Korzystnie (placówka nie funkcjonuje od 2017r.)	opiekuńcza	brak danych	art.18 ust.2 na podstawie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. (Dz.U. 2023 poz. 1426 z późn. zm.)

6. Procedury identyfikacji rodzin dysfunkcyjnych, sposoby ich monitorowania i wspierania

Aby móc skutecznie pomóc rodzinie i umożliwić dziecku wychowywanie się w rodzinie biologicznej niezwykle ważny i istotny jest proces wczesnej identyfikacji i analizy. Możemy bowiem wyróżnić dwie grupy rodzin doświadczających trudności wychowawczych. Pierwsza grupa to rodziny w których w subiektywnym odczuciu rodziców występują trudności opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi i w tym przypadku może to być prawie każda rodzina i druga grupa rodzin, które przeżywają trudności opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi i wymagają interwencji instytucjonalnej z perspektywą umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej włącznie. Z punktu widzenia dobra dziecka działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu skoncentrowane zostaną na tych rodzinach, w których niezbędne jest podjęcie odpowiednich działań profilaktycznych i zaradczych, które pozwolą pozostać dziecku w naturalnym środowisku życia. W tym zakresie pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu pozostają w stałym kontakcie z sołtysami gminy Kołobrzeg, pedagogami, wychowawcami, psychologami szkolnymi, kuratorami sądowymi aby na bieżąco monitorować sytuację dzieci z rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. Każde zawiadomienie o podejrzeniu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych sprawdzane jest bezpośrednio w środowisku domowym i szkolnym dziecka. Gmina Kołobrzeg, szkoły, wychowawcy świetlic środowiskowych jak również pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej realizują projekty socjalne, których zadaniem jest identyfikacja rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym. Wskazane rodziny z podejrzeniem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych odwiedzone są przez pracowników socjalnych w miejscu zamieszkania celem podjęcia odpowiednich działań zaradczych w ramach pracy socjalnej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu podejmował będzie aktywne, zewnętrzne działania w celu uzyskania informacji na temat rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych : raz w roku wysyłane będzie zapytanie do szkół do których uczęszczają dzieci z terenu gminy Kołobrzeg z prośbą o wskazanie czy w ocenie nauczycieli, wychowawców są dzieci, których codzienne zachowanie jak również funkcjonowanie rodziny w środowisku szkolnym wzbudza niepokój. Ponadto, w ramach identyfikacji rodzin pracownicy socjalni pozostają w stałym kontakcie z środowiskiem lokalnym, sądem, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także Stowarzyszeniem Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz ich Rodzin i Przyjaciół „Feniks”. W Ośrodku powołany został Zespół ds. asysty rodzinnej, który przy

udziale specjalistów reprezentujących różne instytucje pomocowe na rzecz dziecka i rodziny podejmie zintensyfikowane, interdyscyplinarne działania.

W celu uszczelnienia współpracy i działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownicy socjalni i asystenci rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu wykorzystują w codziennej pracy procedury wzajemnej współpracy i koordynacji działań na rzecz rodziny.

Po rozeznaniu sytuacji rodzinnej, dochodowej i majątkowej pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej prowadzić będą działania pomocowe i zaradcze. W zależności od potrzeb i sytuacji będzie to np. wniosek o udzielenie pomocy społecznej, wsparcie asystenta rodziny, zgłoszenie do poradni leczenia odwykowego, zgłoszenie do poradni psychologiczno-pedagogicznej, organizacja projektu socjalnego skierowanego do rodzin zagrożonych problemami opiekuńczo - wychowawczymi z dziećmi, skierowanie dziecka do placówki wsparcia dziennego, włączenie innych służb i instytucji pomocowych.

Planowana ilość zatrudnionych asystentów w każdym roku budżetowym będzie adekwatna do liczby zidentyfikowanych rodzin z problemem opiekuńczo – wychowawczym, które powinny współpracować z asystentem rodziny. Na rok 2024 zaplanowano współpracę z jednym asystentem rodziny, zgodnie z identyfikowaną liczbą rodzin wymagających takiej formy pomocy i wsparcia.

7. Zasady współpracy i sprawnej wymiany informacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołobrzegu obowiązują procedury postępowania pracownika socjalnego oraz asystenta rodziny w przypadku rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Asystent rodziny i pracownik socjalny zobowiązani są do współpracy w ramach podejmowanych działań na rzecz rodziny. Asystent informuje pracownika socjalnego o trudnych obszarach pracy z rodziną. W sytuacjach pilnych, a w szczególności, kiedy zagrożone jest dobro dziecka asystent niezwłocznie informuje o tym fakcie pracownika socjalnego lub odpowiednie służby np. Sąd, Prokuraturę, Policję. Asystent rodziny zgłasza właściwemu pracownikowi socjalnemu wszelkie trudności związane z realizacją usługi oraz nieuzasadnione nieobecności rodziny w domu, w terminie wyznaczonej wizyty asystenta.

Ponadto w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołobrzegu powołany został Zespół ds. asysty rodzinnej. W skład zespołu zostali powołani pracownicy socjalni Ośrodka, asystent rodziny a w uzasadnionych przypadkach na posiedzenia Zespołu będą zapraszani przedstawiciele instytucji nie będący członkami Zespołu lub osoby, które mogą mieć wpływ na diagnozę problemu lub organizację i realizację planu pomocy danej rodziny. Mogą to być m.in. pedagog szkolny, psycholog, kurator, funkcjonariusz Policji, członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciel służby zdrowia, prawnik. Zadaniem zespołu będzie diagnozowanie i analizowanie sytuacji rodzinnej pod kątem zaistniałych problemów i deficytów, wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia zdolności do wypełniania tych funkcji, prowadzenie działań wspierających na rzecz dzieci i młodzieży pozostających poza rodziną biologiczną, prowadzenie działań wspierających na rzecz rodzin biologicznych, których dzieci znajdują się poza rodziną, prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin w celu rozwijania ich umiejętności opiekuńczo – wychowawczych. Koordynatorem inicjowanych działań będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu.

8. Rodziny wspierające

Rodzina wspierająca, to rodzina, która przy współpracy asystenta rodziny zobowiązuje się do udzielania z zachowaniem należytej staranności pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w następującym zakresie:

- a) opieka i wychowanie dzieci/dziecka
- b) prowadzenie gospodarstwa domowego
- c) kształtowanie i wypełnianie podstawowych ról społecznych

2. Rodzina wspierająca, zobowiązuje się w szczególności do:

- a) wsparcia emocjonalnego i udzielania porad rodzinie wspieranej w zakresie wychowywania i opieki nad dzieckiem
- b) pomocy dziecku w nauce
- c) monitorowania systematyczności uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne i pozaszkolne
- d) stwarzania dziecku możliwości korzystania z zorganizowanych form pomocy
- e) współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kołobrzegu, w tym w szczególności z asystentem rodziny w zakresie planu pracy z rodziną.
- f) umożliwienia osobom upoważnionym przez Wójta Gminy Kołobrzeg kontroli w zakresie realizacji działań określonych w umowie
- g) zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom pochodzącym z rodziny wspieranej w czasie sprawowania nad nimi fizycznej opieki

W budżecie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu na każdy rok budżetowy zabezpieczone będą środki finansowe na realizację usługi rodzin wspierających dla dwóch rodzin. Prowadzona będzie akcja informacyjna wśród mieszkańców gminy Kołobrzeg zachęcająca do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Ponadto do każdego sołectwa przekazane zostaną plakaty przybliżające ideę i zakres współpracy rodzin wspierających.

9. Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Program "Za życiem" jest przeznaczony dla dzieci i dorosłych z niepełnosprawnością i dla ich rodziców. Celem jest m.in. udzielenie szczególnej pomocy kobietom w ciąży powikłanej i w razie niepowodzeń położniczych, a także dzieciom, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu. Świadczenie to przysługuje jednorazowo, w wysokości 4000 zł matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka.

Wsparcie kobiet w ciąży jak również wsparcie rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnościami realizowane jest przez asystenta rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu za pisemną zgodą zainteresowanych.

Asystent nie tylko odpowie na wszystkie pytania, ale też na podstawie pisemnego upoważnienia będzie mógł załatwiać w imieniu rodziny sprawy w różnych instytucjach. Asystent będzie służył także pomocą i wsparciem w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Asystent rodziny w ramach wsparcia kobiet w ciąży :

- udzieli informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny
- będzie mógł reprezentować kobietę, rodzinę przed instytucjami i urzędami
- udzieli wsparcia psychologicznego
- udzieli pomocy w przewyciężaniu problemów wychowawczych
- udzieli pomocy prawnej
- będzie wspierał w realizacji codziennych obowiązków

Przykładowe formy wsparcia oferowane przez asystenta rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu :

- doradztwo w zakresie form i miejsc wsparcia
- poradnictwo oferowane kobietom w ciąży i ich rodzinom
- poradnictwo w zakresie pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem
- pomoc w codziennej organizacji życia rodziny, planowanie sposobów spędzania wspólnie wolnego czasu
- nauka sprawnego wykonywania obowiązków domowych
- doradztwo w zakresie zarządzania budżetem domowym
- informowanie, jak działają urzędy, placówki wsparcia rodziny i dziecka

- pomoc w sprawach urzędowych, wspieranie rodziny w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji, urzędów i innych instytucji

- pomoc w zakresie możliwości podniesienia kwalifikacji zawodowych i poszukiwaniu pracy

W 2020 roku 2 rodziny ubiegały się o świadczenie pieniężne w ramach programu „Za życiem”.

W 2021 roku nie wpłynął żaden wniosek o w/w pomoc finansową.

W 2022 roku wypłacono 3 świadczenia w ramach programu „Za życiem”.

Żadna rodzina w wymienionym okresie czasu nie wyraziła zgody na współpracę z asystentem rodziny.

10. Program „Opieka wytchnieniowa”

Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

1. dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
2. osobami posiadającymi:
  - orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573) albo
  - orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z art. 5 i art. 62 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych)
    - poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej

Program będzie realizowany w trzech formach:

1. świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w:

- miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością
- ośrodka wsparcia
- innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu, które otrzyma pozytywną opinię realizatora Programu

2. świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego w:

- ośrodka wsparcia
- w ośrodku/placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnością wpisaną do rejestru właściwego wojewody
- innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu, które otrzyma pozytywną opinię realizatora Programu
- świadczenia usługi opieki wytchnieniowej poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki.

W 2020 roku nie realizowano programu z uwagi na brak zainteresowania programem wśród uprawnionych do tej formy pomocy.

W 2021 roku jedna rodzina korzystała z programu „Opieka wytchnieniowa” w miejscu zamieszkania.

W 2022 roku dwie rodziny korzystały z programu „Opieka wychnieniowa” w miejscu zamieszkania.

11. Analiza SWOT i zasoby gminy

W konstruowaniu niniejszego Programu zastosowano analizę SWOT, która przedstawia diagnozę systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w Gminie Kołobrzeg. Pozwala zidentyfikować jego mocne i słabe strony oraz określić płynące z otoczenia szanse i zagrożenia umożliwiające lub hamujące planowane działania.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
wykwalfikowana kadra pracownicza	niski poziom aktywności i gotowości ze strony społeczności lokalnej do współpracy
rozwój poradnictwa rodzinnego	niewystarczające zaangażowanie oraz brak współpracy ze strony rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
wypracowane dobre praktyki w ramach regularnej współpracy z rodzinami przez specjalistów: pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów, kuratorów oraz przedstawicieli innych instytucji działających na rzecz rodziny	niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych
dobra współpraca z samorządem gminnym	niska aktywność zawodowa wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej
wspieranie rodzin przeżywających trudności w zakresie prawidłowego wypełniania ról społecznych	wyuczona bezradność i roszczeniowa postawa dorosłych członków rodzin
otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym	niechęć klientów Ośrodka do możliwości skorzystania z porad specjalistów w celu poprawy swojej sytuacji
zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny	

Zasoby i możliwości rozpoznane na terenie Gminy Kołobrzeg

1. Urząd Gminy Kołobrzeg	Dowozy dzieci i młodzieży do szkół i przedszkoli
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	Praca socjalna, pomoc finansowa, pomoc rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, realizacja różnorodnych projektów socjalnych, Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<p>Wsparcie psychologiczne, przygotowywanie i realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży, organizacja wypoczynku letniego, przeciwdziałanie problemom dotyczącym uzależnienia od alkoholu.</p> <p>Działania jakie podejmują członkowie Komisji mają na celu zwiększenie świadomości osób zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych, dróg poszukiwania pomocy i wsparcia, edukacja dzieci i młodzieży w zakresie negatywnych skutków problemu uzależnienia od alkoholu czy też środków psychotropowych. Członkowie Komisji współpracują z kadrą pedagogiczną placówek oświatowych, ośrodka pomocy społecznej w zakresie realizacji wypoczynku letniego, programów profilaktycznych</p>
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej	<p>Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy domowej.</p> <p>W jego skład wchodzi przedstawiciele różnych instytucji: pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, policji i sądu. Podstawowym zadaniem Zespołu jest analiza problemu przemocy w rodzinie, diagnozowanie sytuacji, inicjowanie działań niwelujących negatywne sytuacje, monitoring</p>

	<p>środowisk zagrożonych przemocą. Podstawowym narzędziem pracy jest indywidualny plan działań na rzecz osób zagrożonych przemocą, opracowany na posiedzeniach grup roboczych. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.</p>
<p>5. Placówki oświatowo-wychowawcze na terenie gminy Kołobrzeg :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szkoła Podstawowa w Drzonowie - Szkoła Podstawowa w Dźwirzynie - 8 przedszkoli - 1 placówka wsparcia dziennego 	<p>Działalność edukacyjno- wychowawcza, działalność psychologiczno – edukacyjna, wsparcie pedagogiczne, psychologiczne dla dzieci i rodziców, realizacja programów edukacyjnych</p>
<p>6. Placówka służby zdrowia</p>	<p>Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej</p>
<p>7. Sołtysi</p>	<p>Działalność w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży</p>

Instytucją, która na co dzień współpracuje z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, przeżywającymi trudności w wypełnianiu ról społecznych, borykającymi się z innymi dysfunkcjami jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu. W ramach pracy socjalnej pracownicy udzielają klientom pomocy w zakresie realizacji podstawowych funkcji społecznej, wspierają w czynnościach dnia codziennego ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa i dobra dzieci. W pracy z rodziną wykorzystuje się wiele metod i narzędzi, które pozwalają na wzmacnianie tych rodzin w ich codziennym życiu.

Asystent rodziny

Asystent rodziny ma na celu motywowanie oraz wspieranie rodziców w prowadzonych przez nich działaniach z zakresu wychowawczego oraz opiekuńczego, jest również podmiotem pomocnym w kontekście kreowania umiejętności posiadanych przez członków w zakresie

rozwiązywania przez nich problemów oraz pokonywania trudności. Asystent również analizuje postępy, jakie zachodzą w rodzinie oraz ocenia skuteczność wykonywania planu.

Głównym oraz podstawowym celem asystenta rodziny jest dążenie w swojej pracy do tego, by dana rodzina charakteryzowała się osiągnięciem właściwej stabilności życiowej, a także możliwości wzięcia odpowiedzialności za swoje życie. Elementarne zadanie asystenta rodziny to podejmowanie działań mających na celu wspieranie rodzin poprzez wypełnianie funkcji wychowawczych, socjalizacyjnych, opiekuńczych. Powyżej wskazane zostało główne zadanie realizowane przez asystenta rodziny, oprócz tego asystent wykonuje również zadania bardziej szczegółowe, do których zaliczyć można między innymi:

- udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów w rodzinie:
    - a) wychowawczych;
    - b) psychologicznych;
    - c) społecznych;
    - d) socjalnych;
    - e) zawodowych.
  - dążenie do poprawy warunków życia rodzin;
  - zachęcanie rodzin do możliwości korzystania także z innych form pomocy;
  - towarzyszenie rodzinom o charakterze dysfunkcyjnym;
  - dążenie do wzmacniania więzi w rodzinach
- utrzymywanie stałych relacji z rodzinami;
- sporządzanie planu pomocy;
  - prowadzenie właściwej dokumentacji;
  - sporządzanie opinii dotyczących rodziny;
  - prowadzenie konsultacji o charakterze indywidualnym;
  - podejmowanie interwencji;
  - diagnozowanie problemów;
  - motywowanie do działań;
  - podejmowanie współpracy z innymi podmiotami pomocniczymi oraz wspierającymi;
  - dążenie do integracji rodziny ze środowiskiem.

Warto wspomnieć również o tym, że szczegółowe cele i zadania, jakie przyświecają pracy asystenta rodziny są również określone w standardach świadczenia pracy, do szczególnych zadań zalicza się także pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych rodziny, kreowanie warunków umożliwiający wzrost umiejętności opiekuńczych oraz wychowawczych w rodzinie, motywowanie i wspieranie członków rodziny w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych,

propagowanie aktywizacji zawodowej w rodzinach, motywowanie do wzrostu umiejętności o charakterze społeczno – socjalnym, propagowanie kultury nauki, wspieranie w działaniach z zakresu zdobywania wykształcenia.

Rozdział II. Cele, zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Cele Programu

Cel główny Programu :

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest wspieranie rodzin z terenu gminy Kołobrzeg przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w celu przywrócenia zdolności do ich pełnienia.

Cele szczegółowe Programu :

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo - wychowawczej.
2. Świadczenie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub zagrożonych kryzysem.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
4. Profesjonalizacja i integracja działań na rzecz wspierania rodziny.

2. Założenia Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2024 - 2026. Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku lokalnym i szkolnym
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

3. Zadania Programu

Cel główny: Wspieranie rodzin z terenu gminy Kołobrzeg przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w celu przywrócenia zdolności do ich pełnienia.

Cel szczegółowy: Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

L.p.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/ miernik	Czas realizacji
1.	Diagnozowanie środowisk rodzinnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	Liczba rodzin	Cały rok lata 2024- 2026
2.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	- ilość pracy socjalnej - ilość rodzin, które otrzymały pomoc społeczną - ilość dożywianych dzieci i młodzieży w szkołach - ilość przyznanych stypendiów socjalnych - ilość kontraktów socjalnych	Cały rok lata 2024- 2026
3.	Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży	1.Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu 2. Szkoły i placówki oświatowe 3. Sołtysi 4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- ilość projektów socjalnych - ilość działań przeprowadzonych szkoleń - ilość zorganizowanych imprez	2024 – 2026
4.	Wsparcie finansowe rodzin, w których urodziło się dziecko ciężko chore, zgodnie z Ustawą „Za życiem”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	- liczba rodzin/dzieci	2024 - 2026

6.	Wsparcie psychologiczne rodzin w których urodziło się dziecko ciężko chore, zgodnie z Ustawą „Za życiem” – wsparcie asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	- liczba rodzin/dzieci	2024-2026
7.	Wsparcie rodzin w ramach Programu „Opieka wychowawcza”	Gminny ośrodek pomocy społecznej w Kołobrzegu	- liczba rodzin/dzieci	2024-2026

Cel szczegółowy: Świadczenie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub zagrożonych kryzysem

l.p.	Zadanie	Pomiot realizujący	Wskaźnik/ miernik	Czas realizacji
1.	Zabezpieczenie potrzeb rodzin - świadczenia pieniężne i niepieniężne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych - liczba monitorowanych rodzin dysfunkcyjnych	2024–2026
2.	Zabezpieczenie pomocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	- liczba porad: psychologicznych, socjalnych, prawnych	2024 – 2026

	specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność)	Organizacje pozarządowe	- liczba porad: psychologicznych	
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		- liczba posiedzeń - liczba wniosków o objęcie leczeniem odwykowym - liczba wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie		
Gminna Komisja ds. Przemocy		- liczba posiedzeń - liczba wniosków skierowanych do Sądu		
3.	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	- liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny - liczba rodzin wspierających - liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej	2024 - 2026
4.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	- liczba porad: psychologicznych, socjalnych, prawnych	2024 – 2026
			- liczba rodzin objętych monitoringiem	
5.	Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu - Zespół ds. Asysty Rodzinnej	- liczba posiedzeń	
		Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie	- liczba posiedzeń	
6.	Prowadzenie projektów socjalnych dotyczących	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu	- liczba projektów socjalnych	2024 – 2026

	wzbogacania wiedzy i podnoszenia kompetencji wychowawczych			
7.	Prowadzenie programów dla dzieci z udziałem rodziców m.in. z okazji Dnia Dziecka, Mikołajek, świąt okolicznościowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu Sołtysi	- liczba projektów socjalnych	2024 – 2026
8.	Organizowanie kolonii letnich dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych uzależnieniami, przemocą	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba dzieci uczestniczących w koloniach	2024 – 2026 Lipiec-sierpień

Cel szczegółowy: *Podjęmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny*

L.p.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/ miernik	Czas realizacji
1.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Kołobrzegu Powiatowe Centrum m Pomocy Rodzinie	- liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną	2024 – 2026 zgodnie z potrzebą
2.	Udział asystenta i/lub pracownika socjalnego w posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka	1.Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Kołobrzegu 2.Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- liczba spotkań/ zespołów	2024– 2026 zgodnie z potrzebą
3.	Interdyscyplinarne działania uwzględniające przyczyny umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej w tym pomoc: socjalna, specjalistyczne poradnictwo	1.Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu 3. Instytucje i organizacje działające na rzecz dziecka i rodziny	- liczba dzieci, które powróciły do rodziny	2024- 2026

Cel szczegółowy : profesjonalizacja i integracja działań na rzecz wspierania rodziny

l.p.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/miernik	Czas realizacji
1.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	1) Współpraca szkół, policji, służby zdrowia, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, 2) stała współpraca z PCPR jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej, 3) doskonalenie kadry	- liczba spotkań, szkoleń, konferencji, superwizji	2024-2026

4. Odbiorcy Programu

Działania określone w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 w Gminie Kołobrzeg kierowane są w szczególności do :

- 1) Rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych
- 2) Rodzin przeżywających kryzysy
- 3) Rodzin zagrożonych rozpadem, demoralizacją
- 4) Rodzin uwikłanych w problem przemocy, uzależnienia
- 5) Rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej
- 6) Rodzin, którym Sąd Rodzinny ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej
- 7) Dzieci i młodzieży, szczególnie z rodzin dotkniętych kryzysem i rodzin dysfunkcyjnych
- 8) Dzieci i młodzieży przejawiających trudności wychowawcze

5. Przewidywane efekty realizacji Programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kołobrzeg na lata 2024 – 2026 ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności zagrożonych marginalizacją,
2. Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
3. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa rodziny, więzi rodzinnych,
4. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin,
5. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin.
6. Zwiększenie dostępności rodzin do poradnictwa specjalistycznego, zwiększenie świadomości korzyści płynących ze wsparcia specjalistów,
7. Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej,
8. Ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego,
9. Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
10. Wykorzystanie istniejących zasobów instytucji działających na rzecz poprawy funkcjonowania dzieci i rodziny,
11. Wzrost kompetencji rodzin, poprawa w wypełnianiu ról społecznych.

6. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kołobrzeg jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu przy współpracy z następującymi instytucjami:

1. Urząd Gminy Kołobrzeg
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Policja
4. Przedszkola i placówki oświatowe
5. Placówki opieki zdrowotnej
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu
7. Organizacje pozarządowe

We współpracy ze środowiskiem lokalnym, odpowiednimi jednostkami powiatowymi, administracją rządową, sądami i ich organami pomocniczymi, a także kościołami, związkami wyznaniowymi.

W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów rodziny uwzględniono uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie Gminy Kołobrzeg i miasta Kołobrzeg.

Celem tej współpracy jest w szczególności diagnoza sytuacji rodziny, uzgodnienie kierunków działań i sposobów ich realizacji oraz pozyskania dla rodziny wsparcia z zasobów środowiska lokalnego.

7. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2024 -2026 dla Gminy Kołobrzeg są środki finansowe poszczególnych podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny (budżet gminy Kołobrzeg), a także mogą być środki uzyskane z dotacji z budżetu państwa oraz środki organizacji pozarządowych, w tym dotacje i granty.

8. Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 dla Gminy Kołobrzeg jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się wspieraniem dziecka i rodziny. Stanowi on dokument wyznaczający cele i zadania, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań.

Monitoring Programu będzie polegał na corocznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o stanie jego realizacji. Zebrane dane pozwolą na kontrolę postępu realizacji poszczególnych zadań oraz podjęcie działań korygujących. Głównymi obszarami monitorowania Programu będą wyznaczone zadania, zgodnie z przyjętymi celami. Informacje z realizacji Programu wraz ze wskazaniem potrzeb będą zawierane także w formie sprawozdań przedkładanych odpowiednim organom w terminach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz przepisach wykonawczych. Na potrzeby ewaluacji Programu GOPS w Kołobrzegu gromadzi dane ilościowe i jakościowe.

9. Zagrożenia systemu wspierania rodziny

- ograniczenia ze strony finansowej
- niespójność przepisów oraz ich niedostosowanie do faktycznych potrzeb
- zła komunikacja pomiędzy różnymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny
- brak wystarczającej oferty specjalistycznych usług

Podsumowanie

Każda rodzina codziennie boryka się z problemami, które trzeba pokonać. Są rodziny, które potrafią sprostać obowiązkom, pomyślnie rozwiązać własne problemy, ale są też takie, które

nie potrafią w pełni wypełniać swych funkcji oraz rozwiązywać pojawiające się sytuacje kryzysowe. Trudne warunki materialne, nie rozwiązane problemy, niedostatek w spełnianej przez rodzinę funkcji opiekuńczej, niewydolność wychowawcza, rozpad rodziny, zrywanie więzi rodzinnych i zanikanie poczucia odpowiedzialności, ograniczenia w zaspokajaniu wielu potrzeb, narastanie sytuacji konfliktowych to źródła wielu zjawisk negatywnych, które wymagają interwencji z zewnątrz. Współczesnej rodzinie potrzebna jest pomoc wielostronna, dlatego należy angażować możliwe siły i środki społeczne. Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. Zadaniem wszystkich instytucji działających w tym obszarze jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które doświadczają przemocy ze strony rodziców, zaniedbania. Cel ten można osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie oraz może zaowocować poprawą sytuacji bytowej małych dzieci, a także wzrostem świadomości rodziców w aspekcie troski o dzieci.